

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Fi2025/00415

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden.

Sammanfattning av förslagen

Utredningen föreslår en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet och menar att utgångspunkten bör vara att samtliga typer av utbetalningar som omfattas av utredningens uppdrag bör anslutas, men att det behöver ske stegvis.

Utredningen lämnar tre alternativa författningsförslag för anslutningen, varav det tredje ska ses som ett inspel till fortsatt utredning. Huvudförslaget (författningsförslag 1) innebär att samtliga kommuner och regioner ansluts till verksamheten dataanalys och granskning och till två av tre delar av Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto, nämligen systemets medborgargränssnitt¹ och bankkontoregister². När det gäller verksamheten dataanalys och granskning innebär utredningens förslag att kommuner och regioner rapporterar uppgifter om utbetalningar till Utbetalningsmyndigheten där de blir föremål för dataanalyser, urval och granskningar för att identifiera misstänkta felaktiga utbetalningar. Vid misstankar om felaktiga utbetalningar underrättas den utbetalande

¹ Genom en anslutning till medborgargränssnittet kan betalningsmottagarna få en översikt över sina historiska och kommande offentliga utbetalningar.

² Genom en anslutning till bankkontoregistret sker en kontroll av att det bankkonto som betalningsmottagaren uppger också innehas av denne.

kommunen eller regionen som då kan använda sig av informationen i sitt kontroll- och uppföljningsarbete.

Författningsförslag 2 innebär en identisk anslutning vad gäller verksamheten dataanalys och granskning som i författningsförslag 1. Däremot föreslås ingen anslutning till transaktionskontosystemets medborgargränssnitt och bankkonto-register. Förslaget innebär således likvärdiga förbättringar vad gäller att upptäcka och motverka felaktiga utbetalningar som huvudförslaget men en något lägre servicegrad för betalningsmottagare.

Konkurrensverkets synpunkter

Konkurrensverket tillstyrker en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning (författningsförslag 2, 12.4.2 och 12.4.3). Konkurrensverket har inga synpunkter på om detta sker i kombination med en anslutning till två av transaktionskontosystemets tre delar, nämligen medborgargränssnittet och bankkonto-registret (författningsförslag 1, 12.3.3 och 12.3.4). Som Konkurrensverket förstår förslagen så är det en anslutning till verksamheten dataanalys och granskning som kommer leda till bättre förutsättningar att upptäcka och ingripa mot felaktiga utbetalningar.

Bättre förutsättningar att upptäcka och motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet innebär att fastslagna villkor inom näringslivet kan upprätthållas. På så sätt ges seriösa företag bättre förutsättningar att verka på en marknad där de i dag möter konkurrens från oseriösa aktörer, vilka snedvrider konkurrensen. Konkurrensverket delar utredningens bedömning att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning bör kunna bidra till konkurrens på lika villkor genom att kommuner och regioner ges bättre förutsättningar att upptäcka och motverka felaktiga utbetalningar.

De seriösa aktörer som bedriver verksamhet inom välfärdsområdet kan i dag ha svårt att hävda sig i konkurrensen med oseriösa företag. Ur denna aspekt är en kommunal anslutning av samtliga utbetalningar särskilt viktig eftersom merparten av de kommunala utbetalningarna, åtminstone sett till belopp, går till företag. Konkurrensverket delar således utredningens bedömning att detta bör vara målet (11.7) och anser därför att det är angeläget att frågan om anslutning av utbetalningar till huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen skyndsamt utreds vidare (11.8) så att även dessa utbetalningar kan anslutas till verksamheten dataanalys och granskning.

Konkurrensverket delar vidare utredningens bedömningar att en anslutning inte bör ske i högre grad än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med anslutningen (11.4) och att det inte går att motivera att ansluta kommuner och regioner till transaktionskontosystemets tredje del – betalningsförmedlingen

(12.3.2). Konkurrensverket ser därför positivt på att utredningen inte lämnar något sådant förslag då det hade riskerat att leda till konkurrensbegränsningar på marknaden för betalningsförmedling av offentliga utbetalningar. Som utredningen också konstaterar är det inte heller givet hur ett sådant förslag skulle utformas för att vara förenligt med regelverken om offentlig upphandling och konkurrens. Dessutom medför en sådan anslutning inte något mervärde i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.

Konkurrensverket delar även utredningens bedömning att anslutningen bör vara obligatorisk (11.6) och gälla samtliga kommuner och regioner (11.5). Utöver att det ger bäst möjlighet att ta tillvara Utbetalningsmyndighetens potential att förhindra felaktiga utbetalningar, delar Konkurrensverket utredningens bedömning att en lagreglerad, obligatorisk anslutning (med den föreslagna nivån av integration) av samtliga kommuner och regioner inte aktualiserar upphandlingsreglerna eller reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, vilket hade kunnat bli fallet vid en frivillig anslutning.

Konkurrensverket har inga synpunkter på övriga förslag och bedömningar i betänkandet.

Detta yttrande har beslutats av ställföreträdande generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga Anna Spetz.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Hanna Witt